ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА НА ПРОКУРОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ И СЪЮЗА НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ ПО ВЪПРОСИ НА СЪДЕБНАТА РЕФОРМА

Съюзът на съдиите в България и Асоциацията на прокурорите в България на среща на управителните си органи в открит и честен разговор по всички въпроси, които тревожат не само съдиите, прокурорите и следователите, но и всички останали граждани, се обединихме около разбирането, че наш общ професионален дълг е да участваме в обществените дебати, свързани с миналото и бъдещето на съдебната власт и нейната фундаментална кауза да осигурява пълноценна защита на правата на човека и да отстоява върховенството на правото.

На прага на тези дискусии категорично заявяваме, че си даваме сметка за отговорността на всяко от професионалните съсловия– съдийското и прокурорското, за състоянието на уязвена независимост на съдебната власт от въздействието на външни и вътрешни фактори.

Независимостта на съдебната власт е предвидена в Конституцията тъкмо за да бъде осигурена реалната възможност на съдебната власт да носи отговорността за прозрачното си управление и функциониране в обществен интерес. Честната равносметка на процесите в съда и прокуратурата през последните години показа, че всички дефицити на некомпетентното или зависимо управление са резултат от недостатъчна ефективност на механизмите, по които съдебната власт осигурява развитие на човешкия си ресурс, така че да бъдат назначавани най- добре подготвените с безукорна почтеност кандидати за съдии и прокурори; да бъдат повишавани доказалите се професионалисти без съмнения за непотизъм или непрозрачна селекция; да бъдат освобождавани от длъжност тези, които не отговарят на високите изисквания на длъжността и/или с поведението си уронват авторитета на правосъдието. Убедени сме, че причините за последните скандали в управлението на прокуратурата и в дейността на Висшия съдебен съвет (ВСС) се коренят именно в дискредитирането на обективността, компетентността и външната и вътрешна убедителност на кадровия процес на прокурорите и съдиите (включително на тези, избрани да изпълняват административни длъжности), както и на процеса по номиниране и избор на членове на ВСС от Народното събрание.

Поемането на отговорност от наша страна не е еднократно и декларативно действие, а дългосрочен и постоянен ангажимент. То следва да се доказва ежедневно, защото само така съсловните организации на съдиите и прокурорите могат да представляват жизнеспособна част от системата на ефективни средства за утвърждаване на независимостта на съдебната власт и да гарантират нейната действена роля за осигуряване на разделението на властите по чл.8 от Конституцията.

Осъзнаваме и това, че съдиите и прокурорите следва да убедят обществото, че са способни да упражняват ефективно и прозрачно съдебната власт.

Водени от отговорността си на съществени участници в съдебната реформа, постигнахме съгласие по някои от въпросите, включени в нейния обхват:

1. Укрепването на независимостта на съдебната власт в обществен интерес и в съгласие с европейските правни стандарти, които отчитат различните функции на съда и на прокуратурата, изисква само такива изменения на Конституцията, които създадат гаранции за защитата ѝ с най-висока и устойчива нормативна сила.

2. Необходимите изменения на Глава VI от Конституцията за утвърждаване на независимостта на съдебната власт и укрепването на нейната прозрачност, ефективност и отчетност са единствено от компетентността на Обикновено народно събрание. Предлагането на други изменения, които биха променили структурата на съдебната власт, състояща се от съд, прокуратура и следствие, нарушава баланса между трите властите и съответно изисква свикване на Велико народно събрание. Такива изменения не само не са необходими за утвърждаване на независимостта на съдебната власт и укрепването на нейната прозрачност, ефективност и отчетност, но биха представлявали и безотговорно политическо поведение, защото за пореден път ще подменят основните цели и задачи на съдебната реформа и ще възпрепятстват тяхното постигане.

3. Правомощията на Пленума на ВСС следва да бъдат редуцирани, но пълното структурно разделяне на ВСС на два отделни съвета за съдиите и за прокурорите и следователите крие сериозни опасности от капсулиране на двете професионални общности, което не защитава обществения интерес.

4. Необходимо е да бъде създаден ефективен механизъм за отговорност на всички изборни членове на ВСС, в случай че не изпълняват правомощията си компетентно, старателно и с убедителна прозрачност.

5. Наложителни са изменения в правомощията на главния прокурор, включително тези, които му осигуряват влияние върху състава на Прокурорската колегия, като се

постигне ясното принципно отграничение на управлението на кариерно развитие, дисциплинарната отговорност и професионалната квалификация на прокурорите и следователите от процесуалната власт по вертикала в рамките на наказателния процес. Кадровите въпроси следва да бъдат решавани единствено от Прокурорската колегия с персонален състав, юридически и фактически независим от главния прокурор, както и от всякакви други източници на нерегламентирано влияние.

6. Необходимо е цялостно преосмисляне на модела, състава и правомощията на Инспектората към Висшия съдебен съвет, защото този орган понастоящем е неефективен и крие опасности за политическо въздействие върху съдиите, прокурорите и следователите.

Съюзът на съдиите в България и Асоциацията на прокурорите в България изразяваме готовност да участваме конструктивно и професионално във всички дебати, засягащи съдебната власт, и да оповестяваме публично подробни становища по всяко предложение за изменение или допълнение на Конституцията, Закона за съдебната власт и Наказателно-процесуалния кодекс.

Водени от разбирането, че съдебната власт се осъществява от всеки един съдия, прокурор и следовател, приемаме за основна своя задача да подпомагаме индивидуалните им усилия за професионално израстване и усъвършенстване, за хуманизиране на правосъдието и повишаване на неговата ефективност, както и да осигуряваме винаги, когато това е необходимо, подкрепа и защита на всеки колега, който изпълнява отговорно и добросъвестно своите служебни задължения.

Председател на УС на АПБ Председател на УС на ССБ

27 Юли 2023